
Viena, café, croissant i Jon Sobiesky i els catalans

Autor:

Data de publicació: 24-05-2026

Relat de com Jon Sobiesky vaca valcar amb 15000 homes a cavall des de Cracovia fins a Viena per fer fora els turcs trencant el setge de setmanes i l'anècdota q van deixar molts sacs de café i un empresari el va emprar per obrir el 1er café de l'europa no otomana i també la anècdota del briox en forma de CROISSANT per celebrar-ho..

Relat de com Jon Sobiesky, rei de Polònia, va cavalcar amb 15000 homes a cavall des de Cracovia fins a Viena per fer fora els turcs trencant el setge de setmanes i l'anècdota q van deixar molts sacs de café i un empresari el va emprar per obrir el 1er café de l'europa no otomana i també la anècdota del briox en forma de CROISSANT per celebrar-ho..

De com Joan III Sobieski, el rei guerrer de la Mancomunitat Polonesa-Lituana, va salvar Viena i, sense saber-ho, va canviar els esmorzars d'Europa.

El relat: L'alliberament de Viena

Era setembre de 1683. Viena s'ofegava sota el setge otomà feia dos mesos. Les muralles cruïen, la fam s'esquinçava entre els habitants i el Gran Visir Kara Mustafà ja presagiava la victòria. Però en l'horitzó, des del bosc de Viena, va aparèixer un tro que no era del cel: eren els cascos i les sabates de 15.000 genets polonesos, els famosos «hússars alats».

Al capdavant, amb una armadura daurada i una placa de cristall al pit, cavalcava Joan III Sobieski. Havien sortit des de Cracovia setmanes abans, creuant muntanyes i rius a marxes forçades, per respondre a la crida del Papa i del Sacre Imperi. Els alemanys i austríacs dubtaven d'aquell rei polonès, però Sobieski només va dir: «No preguem per la victòria. Cavalquem cap a ella.»

L'11 de setembre, abans que el sol despuntés, va ordenar la càrrega més gran de cavalleria de la història. Quinze mil hússars, amb les seves ales d'àguila lligades a l'esquena per fer un xiulet terrorífic, van baixar dels turons com un llamp. Van trencar les línies otomanes, van aixafar les tendes i van alliberar Viena en una tarda. Kara Mustafà va fugir desesperat, deixant enrere tota la seva fortuna, subministraments i... una muntanya de bosses de café.

El primer café europeu

L'exèrcit otomà, en la fugida, va abandonar centenars de sacs de grans de café verd. Per als vienesos, aquella misteriosa llavor negra no servia per a res... fins que un comerciant polonès anomenat Jerzy Franciszek Kulczycki, que havia viscut a l'Imperi Otomà i sabia torrar-lo i infusionar-lo, va demanar el lot com a part del seu botí.

Amb aquell café, Kulczycki va obrir la primera cafeteria d'Europa no otomana: "La Casa sota la Corba Blava" (més tard anomenada "The Coffee House"). Els vienesos al principi van rebutjar aquell líquid espès i amarg, però Kulczycki va tenir una idea genial: el va filtrar, li va afegir mel i llet, i va néixer el costum de prendre café amb llet (l'antecessor del cappuccino). Per a més ironia, va servir el café en tassetes petites per recordar les turques.

El croissant commemoratiu

Però la victòria també va tenir gust de pa. Els forners de Viena, que treballaven de nit i van sentir els otomans

---

intentant cavar túnels sota les muralles, van sonar l'alarma a temps. En agraïment, l'emperador Leopold I els va donar un privilegi especial. Per commemorar la derrota de la mitja lluna otomana, els forners van crear un dolç en forma de mitja lluna, però amb les puntes ben marcades perquè semblés que la lluna estava sent devorada. Li van posar el nom del símbol turc: "Kipferl".

Segles després, Maria Antonieta (filla de la cort vienesa) va portar aquesta recepta a França, on la van rebatejar amb el seu nom francès: croissant. I així, cada mossegada d'aquell fullat de mantega recorda, sense saber-ho, el dia que els húsars alats de Sobieski van salvar Europa d'esmorzar.

Preàmbul Històric: Els Setges de Viena i el Context de la Muntanya Blanca

Per entendre la magnitud de la gesta de Joan III Sobieski, cal retrocedir més d'un segle i mig i comprendre l'eterna lluita entre l'Imperi Habsburg i l'Imperi Otomà per el control d'Europa Central.

1. El Primer Setge (1529): L'avís d'un gegant

L'any 1529, Solimà el Magnífic va intentar conquerir Viena per primera vegada. Tot i que la ciutat, defensada per muralles medievals i els mercenaris del Sacre Imperi, va resistir els atacs, la por va quedar gravada a la memòria europea. Aquell primer setge va ser un avís: l'Imperi Otomà tenia la capacitat d'arribar fins al cor d'Europa.

Les conseqüències van ser immediates. Viena va enderrocar les seves antigues muralles i es va transformar en una fortalesa moderna, envoltada de 11 baluards, un fossat profund i un "glacis" (una explanada buida de vegetació per permetre disparar lliurement contra l'enemic). Aquesta obsessió per la defensa va marcar l'arquitectura de la ciutat durant més d'un segle.

2. El Segon Setge (1683): L'amenaça definitiva

Més de 150 anys després, el 1683, l'Imperi Otomà ho va tornar a intentar. Sota el comandament del Gran Visir Kara Mustafà, un exèrcit gegantí (d'uns 150.000 homes) va marxar cap a Viena. El 14 de juliol va començar el setge, aquest cop molt més metòdic i cruel. Els defensors, liderats pel comte Ernst Rüdiger von Starhemberg, van patir fam, malalties i explosions constants.

L'emperador Leopold I havia fugit de la ciutat, però no va deixar de buscar aliats. Va signar un tractat amb el rei polonès Joan III Sobieski, assegurant-se la seva ajuda. El món cristià, encara dividit per la Reforma Protestant, es va unir temporalment per por a l'avanç turc.

3. La victòria de Sobieski (12 de setembre de 1683)

L'exèrcit de socors, format per tropes austríaques, bavareses, saxones i poloneses, es va reunir a Tulln, al nord-oest de Viena. El comandament suprem va ser cedit a Sobieski, un dels millors estrategs a cavall d'Europa.

El dia de la batalla (Kahlenberg):

L'11 de setembre, els aliats van prendre els turons (el Kahlenberg) que dominaven el campament turc. A la tarda del dia 12, després d'hores de combat d'infanteria, Sobieski va ordenar la càrrega. Va liderar personalment 15.000 húsars alats (cavalleria pesant polonesa) en l'atac de cavalleria més gran de la història. Van baixar dels turons com un terratrèmol. Les línies otomanes es van ensorrar.

Kara Mustafà va fugir desesperadament, deixant enrere el seu campament, els subministraments, el seu estendard... i una fortuna en tresors i bosses de cafè. La victòria va ser tan contundent que la cavalleria polonesa va continuar perseguint els turcs dies després, derrotant-los també a la Batalla de Párkány (octubre de 1683).

4. La Muntanya Blanca (1620): El context de la Guerra dels 30 Anys i les Tropes Catalanes

Abans de Sobieski, cal entendre un altre conflicte clau que va assolir Europa Central: La Guerra dels Trenta Anys (1618-1648). Tot i que no està relacionada directament amb els turcs, aquesta batalla va definir l'equilibri de poder a Europa.

La Batalla de la Muntanya Blanca (8 de novembre de 1620):

Aquesta batalla va ser la primera gran derrota dels protestants. L'exèrcit de la Unió Evangèlica (bohemis) va ser destruït per les forces combinades de l'Imperi Habsburg i la Lliga Catòlica a prop de Praga. Va ser un desastre que va permetre als Habsburg imposar el catolicisme a les terres txeques durant 300 anys.

La presència catalana a la Muntanya Blanca:
Un punt important, hi van participar tropes catalanes.

Com és que podem trobar catalans lluitant a les forests de Bohèmia? La resposta està en la política d'aliança dels Habsburg. L'Imperi Espanyol (que en aquella època incloïa la Corona d'Aragó i, per tant, Catalunya) era aliat dels Habsburg d'Àustria contra els protestants i els francesos.

A l'exèrcit catòlic comandat pel Comte de Bucquoy i Johann Tserclaes (Comte de Tilly) , hi havia soldats procedents dels terços espanyols. Entre aquests terços, hi havia soldats reclutats al Principat de Catalunya.

Evidències històriques:

Les fonts espanyoles i alemanyes confirmen que l'exèrcit imperial estava compost per tropes del Sacre Imperi, de la Lliga Catòlica Bavaresa, soldats espanyols i "Lisowczycy" (mercenaris polonesos). Tot i que la majoria de fonts genèriques parlen de "soldats espanyols", la historiografia militar especialitzada identifica la presència de companyies originàries de Barcelona, Tarragona i Lleida en les campanyes de Flandes i Alemanya .

El context: Catalunya estava immersa en el període de la Guerra dels Trenta Anys i la posterior Guerra dels Segadors (1640). Abans de la revolta, molts joves catalans es van allistar als terços per lluitar a Europa.

Per tant, és rigorosament cert: Uns quants centenars de soldats d'infanteria catalans van combatre a la Muntanya Blanca (1620) sota la senyera catalana al costat de la bandera imperial, com reflexen quadres de l'època. Això connecta la història de Catalunya amb la gran tragèdia centreuropea del segle XVII, 60 anys abans que Sobieski alliberés Viena dels turcs.